

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANO

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

Kisebbségi népek világ-kongresszusa

Csak elvi kérdésekről lesz szó

— Az Estilap eredeti távirata —

Drezdából jelentik: Schiemann Pál lettországi német; Wilfan József olaszországi szlovén és Szüllő Géza csehszlovákiai magyar képviselők együttes felhívást intéztek az európai államok szervezett népkisebbségi csoportjaihoz, amelyeket felhívják, hogy küldjék ki delegátusait Genf-be, nemzetközi értekezletre. Az előkészítő megbeszélés október 14-én kezdődik és azután lesz a nagygyűlés. A tanácskozás lényege az, hogy miképpen lehetne állampolgári alapon a kisebbségek békés együttműködését biztosítani a többségi népekkel és miképpen lehetne az államok közt fenyegető viszályokat kiküszöbölni. A napirenden szerepelnek:

1. A nemzeti tolerancia, mint nemzetközi jogelv.
 2. Az önkormányzati elv jelentősége a nemzeti békére nézve.
 3. A Népszövetség feladatai.
- Előterjesztenek majd a nagygyűlésen négy határozati javaslatot elfogadásra, és pedig a következőket:

1. A nemzeti, a kulturális és a lelkiismereti szabadság biztosítása pozitív jog által.
2. A nemzetiségek állampolgári jogai szabad csorbítatlan élvezetének biztosítása.
3. Az autonóm kulturával

Németország mégis részt vesz a biztonsági konferencián

— Az Estilap eredeti távirata —

Berlinből jelentik hivatalosan: A birodalmi kormány Hindenburg elnöklésével tegnap ülést tartott, amelyen kimondták, hogy elfogadják a szövetséges kormányok által küldött meghívást a biztonsági kérdésről tartandó értekezletre. Németországot Luther dr. birodalmi kancellár és Stresemann dr. külügyminiszter képviselik a konferencián.

biró népcsoportok az államban saját nemzetiségüket területi, vagy személyi alapon szervezett saját közjogi tes-

tületeikben ápolhassák és fejleszthessék.

4. A Népszövetség feladata legyen e jogok biztosítása és a világbéke megóvása.

A nagygyűlésen mellőzik azokat a kérdéseket, amelyek az egyes csoportok egyéni helyzetére vonatkoznak.

A kormány hivatalosan cáfolja a területi tárgyalásokat

Bukarestből jelentik hivatalosan a Rador: Illetékes helyen kijelentik, hogy budapesti lapoknak egy román-magyar szerződés megkötésével kapcsolatban közölt kombinációi, amelyek szerint angol közvetítéssel tárgyalások folynának területi kompenzációk ellenében megkötendő román-magyar oroszellenes védszövetség létrehozására, egyszerű kitalálások. Ami Oroszországot illeti, a kisantantnak Oroszországgal szembeni magatartását a nagyhatalmak egyhangulag helyeselték és sohasem volt szó intervencióról területi engedmények irányában.

A román-magyar kártérítés ügye a jóvátételi bizottság előtt

Párisból jelentik a Radornak: A jóvátételi bizottság legközelebb fogja tárgyalni Magyarország kérését az erdélyi és budapesti megszállás idejében Románia által átvett vasuti anyagok ügyében.

A magyar kormány az átvett anyagokért kártérítést követel, viszont Romániának az az álláspontja, hogy az anyagokhoz hadizsákmányként jutott, amelyekért kártérítés nem jár. A román álláspont szerint Magyarországnak egyébként nincs joga kártérítéshez, mert ezideig nem fizetett semmiféle kártérítést, sem jóvátételt.

Kivégezték Oroszországban egy híres pesti kommunista nőt

— Az Estilap eredeti távirata —

Bécsből jelentik: A budapesti leleplezett kommunista özszeesküvés erősen foglalkoztatja a bécsi sajtót. Szenzációs cikkekben közlik a leleple-

zés minden részletét és ismeretik a mozgalom bécsi vonatkozásait. A Die Stunde című lap aztán ma újabb szenzációval szolgál, amely élénk fényt vet az Oroszországba emigrált magyar kommunisták helyzetére.

A lap közlése szerint bécsi és berlini emigránsok megbízható helyről értesültek, hogy dr Szabados Árpád, volt magyar helyettes népbiztos feleségét:

Gárdos Fridát Moszkvában kémkedésért elfogták és kivégezték.

Gárdos Frida ragyogó

szépségű fiatal nő, kicsi gyermek kora óta a szocialista mozgalomban nevelkedett. Huga Gárdos Mariskának, a Nagyváradon is ismert szocialista agitátornőnek és Gárdos Sándornak, a budapesti Népszava munkatársának. Az októberi forradalom idején ment férjhez dr Szabados Árpád helyettes népbiztoshoz, de ő maga semmiféle hivatal nem vállalt. Mégis a kommun bukása után a Tisza-gyilkosság bűnpörébe keverték és Pogány Józsefnek a gyilkosságban való szerepét akarták vele tisztázni. Kiszabadulása után Bécsbe költözött és gyakran látogatta meg férjét a váci fegyházban, ahol az tizenöt évi büntetését töltötte.

Férje az egyik csereszallit-ménnyal Moszkvába került, a hová ő is követte. Itt mindketten az orosz külügyi népbiztosságnál helyezkedtek el. Dr Szabados a siffre-osztály vezetője volt. Felesége a vád szerint összeköttetésben állott Fülöp René bécsi újságíróval, akinek

anyagot szolgáltatott egy bolsevistaellenes propagandához.

A fiatal asszony kivégzésének híre a bécsi emigránsok körében mély megdöbbenést váltott ki és hír szerint tiltakozó táviratot menesztettek a szovjetkormányhoz.

KULFÖLD

Svájci vendégek Budapesten

— Budapesti tudósítónk távirata —

Budapesten időzik most 160 svájci nevelőszülő, akik hosszú ideig Svájcban vendégül láttak magyar gyermekeket. Tegnap a svájciak Esztergomba mentek a hercegprimás üdvözlésére. Szónokuk: Ottó Wallis, kantontanácsos mondott köszönetet azért a meleg fogadtatásért, amiben Magyarországon részük volt. Elragadtatással dicsérte a Svájcban volt magyar gyermekeket, végül Svájc népe nevében, legmelegebb szimpátiáját tolmácsolta a magyarságnak.

Csernoch János hercegprimás válaszában köszönetet mondott a svájci nép szamaritánusi munkájáért, a szegény magyar gyermekekkel szemben.

Fogadtatás után a hercegprimás megvendégelte a svájciakat.

Atlantic mozgó
6 és 9¹/₄ órákor

Apolló mozgó
5, 7 és 9 órákor

SLÁGER!

Ma, pénteken először

SLÁGER!

OSSY OSWALDA NINICHE

című bájos szerelmi történetben, 8 hosszú felvonásban

Egy szegény leány tüneményes szerencséje

A főszerepekben: OSSY OSWALDA, LIVIO PAVNELLI

HIREK

Szombath. délután és vasárnap szünetel a fényképes személyazonossági igazolványok kiállítás

A fényképes személyazonossági igazolványok kiállítása teljes rendben, az előírásnak megfelelő precizitással halad előre. Bejan János, a hivatal főnöke mindent elkövet, hogy a torlódás elkerülhető legyen és kora reggeltől késő estig talpon van, hogy az aznap jelentkezők ügyét elintézzék.

Érdekes jelenség, hogy különösen a szegényebb néposztály váltja ki az igazolványokat. A középosztály — mint már a múltban is — az utolsó napokban készül jelentkezni.

A hivatal személyzete délután 3—6-ig is permanenciában van. Azonban szombath. délután és vasárnap egész nap szünetel a jelentkezés.

* Ma érkezik a prefektus. Bukaresti távirat közli, hogy dr. Regman Miklós prefektus ma délután hazaérkezik Bukarestből.

* Megérkeztek az igazolványok a frankiúti vásárra. 33 százalékos kedvezmény a magyar és osztrák vasutakra, 75 százalékos német vízumkedvezmény, 25 százalékos német vasutijegy kedvezmény. — Kapható a Hegedűs Hírlapirodában. Telefon 458.

* Dr. Popovici Eneas, a nagyvárad jogásztársadalom kitűnő tehetségű tagja, ügyvédi irodáját Rimnóczy-utca 5. szám alatt megnyitotta.

Premier Ambra kölnivíz csak Angyal Drogeriában kapható.

* Összegegett egy kisgyermek. Szombatságról jelenti tudósítónk: Toba Flóra ottani parasztasszony nagymosást tartott a konyhájában. Ugyanott játszott másfél éves Pável nevű kislány is. Az asszony néhány percre kiment a kúthoz vízért, miközben a kislány odamászott a tüzhelyhez és kinyitotta annak ajtaját. Egy kiugró parázs meggyújtotta a gyerek ruháját s mire édesanyja visszajött, a szerencsétlen kis ember borzalmas kínok közt szénre égett. Az ügyészség megindította a nyomozást annak kiderítésére, hogy a szerencsétlenségért terhel-e valakit felelősség.

* Valódi francia toilet vizet a Minonban kaphatók.

* Flegmann Ármán cég szövet és szőrme felöltő újdonságai megérkeztek. Olcsó árak.

* Sirköavatás. Felejtethetetlen jó férjem és édesapánk, Markovits Salamon sirköavatását f. hó 27-én d. e. 10 órákor tartjuk a várad-velencei orth. izr. temetőben, mely alkalomra a rokonokat és jóismerősöket tisztelettel meghívjuk. Özv. Markovits Salomonné és gyermekei.

* Gelberg Sándor hozzátartozói jelentkezzenek. Gussi Aurél, subinspector-general, a nagyvárad sziguranca főnöke, felhívja Gelberg Sándor nevű fiatalembert legközelebbi rokonát, esetleg édesatyját, vagy édesanyját, hogy jelentkezzen a sziguranca és nevezett fiatalembert érdekében adja róla felvilágosítást, állampolgársági ügyben. Gelberg (esetleg Golberg) Sándor Nagyváradon született 1909 november 18-án és jelenleg Budapesten lakik.

* A Societatea Stiintelor Medicale din Bihor si Oradea-Mare f. hó 26-án, szombaton délután 6 órákor tartja szeptember havi szakülését a bábaképezde tantermében. Tárgysorozat: Betegbemutatók és dr. Rujdea Miklós előadása az álomkórrol.

* Találtak egy briliáns fűgőt. Ma reggel a Vitéz Mihály (Nagy-piac) téren egy fél pár briliáns fűgőt találtak. Igazolt tulajdonosa átveheti az államrendőrség II. emelet 15. számú szobájában.

* Francia kölni vizet a Minonban kimerve kaphatók.

* Jövő héten vizsgáznak a várad-i sofförjelöltek. A sofföriskolában szakszerűen előkészített sofförjelöltek vizsgája a jövő héten lesz. Az elméleti vizsgálatok hétfőn és kedden 10 órától 1-ig tartanak. A gyakorlati vizsga szerdán délután lesz. Horváth József rendőrkapitány felhívja mindazokat, akik kérvényüket még nem nyújtották be, hogy haladéktalanul jelentkezzenek az államrendőrség I. emelet 14. számú szobájában.

Ki tud róla?

Elveszett hétfőn délután 2 méter 40 cm. barna selyem Missir csomagolásban. B. meg találó vagy nyomravezető jutalmat kap a

Hegedűs Hírlapirodában

* Legolcsóbb szappanok a Minonban nagy választékban kaphatók.

* Színházi bérletét ujítsa meg.

Ha egyszer használta a Premier Ambra kölnivizet, soha mást nem használ.

Dorian Filmszínház

Ma, pénteken premier, 5, 7 és 9 órákor

Vissza anyomorba

Erkölcscsajz 7 nagy felvonásban

Rendezte: Richard Oswald

A főszerepekben:

Mary Kid és Reinhold Schünzel

DORIAN FILM!

Előzőleg a legújabb Dorian-revü

* Felhívás a Fordson-gépek tulajdonosaihoz. Horváth József, a rendőrség közlekedésügyi osztályának főnöke felhívja az Esti Lap útján az összes Fordson-szántógép tulajdonosokat, hogy gépvezetőül csak olyan egyéneket szabad alkalmazni, akik sofförjogosítvánnyal bírnak. Az ellenőrzést legközelebb megkezdik és a mulasztókat pénzbüntetéssel sújtják.

* Aki bármily textilárut, angol ruha és télikabát-szővetet, fehérneműt, selymet, bársonyt, szőnyegeket stb. előnyösen és olcsón akar vásárolni, az keresse fel a HELLAS R.-T. részletáruházát Str. Avram Jancu (v. Kossuth)-u. 14., ahol mindent megkaphat 20 heti, vagy 5 havi részletfizetésre.

Orvosok székfoglalásánál „Purgó” rendelnek. 4

Premier Ambra kölni a kölnivizek királya.

* Orvosi gyakorlatban legjobban bevált, viselésben legkényelmesebb modern öltözködéshez legalkalmasabb haszkötőket készít Kovács Sándorné (Nilsesztelep) pályaudvarral szemben.

100 gram Premier Ambra kölni 20 lei.

MOZI

— Ossy Oswald egy olyan név, amelyet minden mozilátogató ismer, ő egyesíti magában a pajkosság, a kedvesség, a temperamentum minden kritériumát, ő ezen tulajdonságok megkoronázott filmdivája. Darabjai mindenkor elsőrangúak. Szerencsés kézzel ragad ki egy-egy történetet az életből, s ezt aztán istenáldotta tehetségével úgy játsza meg, mint senki más. A Niniche filmében egy szegény leány történetét játsza, aki mosogatódézsánál kezd karrierjét, s sok-sok szerencsés és szerencsétlen körülményt átélve, végre a boldogságig eljut. Hogy közbe mit mivel ez a bájos teremtmény, azt el nem lehet mondani. Jó kedve még a legszomorúbb dolgokban sem hagyja el, mindig

pajkos, kedves, temperamentumos, ebben a szerepkörben egyedülálló. Mellette a férfiasan szép, fess Livio Pavnelli játszik, tehetsége legjavát adva.

— „Vissza a nyomorba”! Ma, pénteken lesz a premierje a Dorian-filmszínházban a „Vissza a nyomorba”! című 7 felvonásos drámának, amely Berlin züllöttségét mutatja be egy izgató történet keretében. — Reichard Oswald, a „Don Carlos” és más nagy filmek híres rendezője filmesítette meg ezt a darabot. A „Kuruzsló”-ból jól ismert Mary Kid és Reinhold Schünzel játsszák a darab főszerepeit. Előzőleg színre kerül a legújabb Dorian-revü.

Az Ivria Biztosító közgyűlése

Az Ivria Biztosító R.-T. az 1925. szeptember 24-én dr. Adorján Ármán elnöke alatt tartott közgyűlésen a részvénytársaság igazgatóságának új tagjait E. Brancovici, az Agricola Általános Biztosító R.-T. vezérigazgatóját, M. Sanielevici a Generala Általános Biztosító R.-T. vezérigazgatóját, I. Schander az Agricola Általános Biztosító R.-T. igazgatóját, a felügyelő bizottság új tagjait pedig Ch. Jakobovici a Generala Általános Biztosító R.-T. igazgatóját, dr. Tassy-Betz László a Generala Általános Biztosító R.-T. erdélyrészi igazgatóját és I. Seitan igazgatót választotta meg. Az újonnan megválasztottak az Ivria Biztosító részvénytársaságét bíró Dacia-Romania, Nationala, Generala és Agricola Általános Biztosító Résztvénytársaságok reprezentánsai, akik ezen előkelő és hatalmas biztosító intézeteknek szoros együttműködésével az Ivria Biztosító Résztvénytársaságot bizonyára Románia egyik legnagyobb és legerősebb biztosító vállalatává fogják léptetni. Az Ivria Biztosító R.-T. vezetésével a közgyűlésen I. Schander az Agricola Általános Biztosító R.-T. igazgatója biztatott meg.

500 dollárt kaptak minden új tagért a pesti kommunista agitátorok

A letartóztatott népbiztos szenzációs vallomása

— Budapesti tudósítónk távirata —

Budapesten élénk izgalmat keltett a kommunista összeküvés leleplezése. A rendőrség politikai osztályának detektívjei már napok óta folytatták a legszélesebbkörű nyomozást. Rákosi népbiztos letartóztatott társa Weinberger Zoltán álnéven élt Budapesten és filmügynökösködéssel foglalkozott. A két kommunista együtt lakott a Közlő-utca egyik házában. Költekező életmódot folytattak, nagylábon éltek és lakásukon valóságos orgiákat rendeztek.

A nyomozó detektívek megfigyelőmunkájuk közben megállapították, hogy a letartóztatottak többször beváltottak dollárokat.

A rendőrségi kihallgatások során Rákosi Mátyás népbiztos a következő vallomást tette:

— A kommun bukása után Oroszországba szöktem, ott tagja voltam a propaganda bizottságnak. Itt vetődött fel az a gondolat, hogy Magyarországra küldjenek. Én a megbízást természetesen vállaltam, mert

meggyőződéses kommunista vagyok, aki számára a parancs, az parancs.

— Bécsben Juhászsal találkoztam (Juhász a Váci-párt letartóztatott vezére, akinek vallomása vezette Rákosiék nyomára a rendőrséget) és megbíztam Weinbergert, hogy

Moszkva és Budapest közt tartsa fenn az összeköttetést.

— Pestre érkezve megalakítottam a trojkát, (a kommunisták három tagú titkos vezetőségét.) Pénzt mozgalomra a szovjettől kaptam.

— Szervezkedésünk titkos és hólabdaszerű volt, csupán két-két ember ismeri egymást. Működésünk a vidékre is kiterjedt és

különösen Pécsen, a bányászok körében értünk el nagy sikereket.

Itt a mozgalmat Váci indította meg, akkor természetesen még kommunista mozgalomról szó sem volt.

— Mikor már bizonyos volt a mozgalom talaja, akkor jöttünk mi pénzzel és röpiratokkal.

Az agitátorok fix fizetést és minden szerzett új tag után ötszáz dollár (száz-ezer lej) jutalékot kaptak.

Aki belépett a pártba, az köteles volt még két új tagot szerezni. Ilyen módon 10.000 tagot szedtünk össze.

Érdekes, hogy a budapesti trojka harmadik tagja Kun Béla volt titkárnője, akinek

még nem tudott nyomára akadni a pesti rendőrség.

Az ügyben a nyomozást nyolcvan detektív végezte és szinte percnként szállították a letartóztatottakat a rendőrségre.

Az eddig letartóztatott negyvenöt ember nagyrésze a magyarországi kommunban exponált vezető ember.

Elfogták Pesten Kun Béla titkárait

A rendőrség tovább folytatja a nyomozást, amely egyre szélesebb körben terjed. Az eddig megejtett kihallgatások során kiderült, hogy pár hónappal ezelőtt

a magyarországi proletárdiktatúra 32 vezetője egyik külföldi városban kongresszust tartott Kun Béla elnökletével és Rákosi Mátyás alelnökségével. Ezen a kongresszuson határozták el a magyarországi mozgalom újjáélesztését.

Az értekezlet után kijelölték azokat a személyeket, akiket a magyarországi mozgalom vezetésével megbíztak. Mindjárt a helyszínen kiutaltak Gögs Ignácnak a Váci-párt egyik bizalmi emberének 2500 dollárt előlegként a Magyarországon megszervezendő kommunista mozgalom céljaira. Gögs, Öri Károly és Gámany Kató kommunista emigránsok társaságában utazott Budapestre.

A tegnapi letartóztatások során sikerült a rendőrségnek elfognia Kun Béla volt titkárait, Balogh Lászlót, aki a mozgalom egyik vezetője volt.

Balogh László egészen fiatal ember, előkelő pesti nagykereskedő gyermeke. A kommün idején a fiatal egyetemi hallgató az ifjúsági munkások szervezetének volt a vezetője és Kun Béla legszűkebb körvezetőjéhez tartozott. Egyike a legvakmerőbb kommunistának, aki a kommün bukása után nem szökött el Budapestre, hanem ott maradt és folytatta a propagandát. Akkor a rendőrség elfogta és hosszú ideig a Margitkörüti fogházban volt letartóztatásban. Innen egy csereszallitmánytal Oroszországba, majd Berlinbe került és továbbra is a legelszántabb kommunisták közé tartozott. Őt szemelték ki most annak az ifjúsági rohamcsapatnak az élére, amelynek a kommunista puccsot kellett volna végrehajtania.

A rendőrség megtudta azt is, hogy

az elfogott kommunista vezetők helyébe új kommunista vezetőség lépett, amelyet már jóelőre összeállítottak arra az esetre, ha a meglevő vezetőséget elfogják.

Az új vezetőség névsora ismeretes a rendőrség előtt és remélik, hogy rövidesen valamennyit sikerül elfogni.

A budapesti rendőrség első jelentése szerint

a mozgalmat Bécsből irányították és Kun Béla személyesen vezette. A bécsi rendőrség azonban hivatalos kommunikéban cáfolja a hírt és tagadja, hogy Kun Béla az utóbbi időben Bécsben járt volna.

A házkutatások alkalmával a rendőrség nagymennyiségű röpiratot talált, azonkívül fegyvereket, rohamkéseket és sok kézigránátot.

Az öldöklő szerszámokkal ifjúsági rohamcsapatokat akartak szervezni.

A letartóztatott népbiztos az éjszakát még a pesti főkapitányságon töltötte, mivel felmerült újabb kihallgatásának szükségessége. Amint a nyomozást befejezik, átszállítják a Margit-köruti fogházba, ahol annak idején a terroristák voltak letartóztatásban, mivel elene a kivételes törvények alapján fognak eljárni.

Kun állandóan Moszkvában tartózkodik és egy külföldi komiténak jelentéktelen tagja.

Brüsszeli jelentések szerint Radek ismert kommunistavezér Belgiumban tartózkodik. Ő a legfőbb irányítója annak a kommunista

központi szervezetnek, amely Svájtól Hollandiáig terjed. Az organizáció központjait a kommunisták Antwerpent választották.

innen akarják forradalmasítani Angliát.

Moszkvának régi módszere, hogy az akcióra kiszemelt ország szomszédságában üti fel főhadiszállását. Radek valóságos specialistája a bolsevista szervezetek kiépítésének, ezért szemelték ki őt erre a pozícióra. Annakidején, mint emlekeztet, Kun Béla és Vántus Károly Bécsben kezdték meg a kommunista agitációt és csak mikor az októberi forradalom meggyengült, költöztek át Budapestre.

A budapesti rendőrség most azt kutatja, hogy a pesti mozgalom vezetői tartottak-e fent valami kapcsolatot Radekkel.

A FŐPINCÉR SZÁMOL...

A vendég dühösen rászól a főpincérre:

— Kérem, ez a számla nem stimmel.

— Jaj, bocsánat, — mondja a főpincér — tévedésből hozzáadtam a dátumot is.

A spanyolok újabb előnyomulása Marokkóban

— Az Estilap eredeti távirata —

Madridból táviratozzák: A spanyol főhadiszállás hivatalosan jelenti, hogy az Alhucemasnál partraszállott haderők megszállották Lamusi és Morovieje magaslatokat, Primo de Rivera tábornok, spanyol minisztereinek személyes vezetésével. A hadoszlop hat kilométerre áll Ajdijirtól, Abd-el-Krim fővárosától.

A „Matin” úgy értesül Fezből, hogy legközelebb megindul a francia offenzíva Tetuan körül.

Biróság elé állítanak

több váradi iparost és kereskedőt, mert alkalmazottaik nem tettek eleget katonai kötelezettségüknek

Annak idején az Estilapban is megjelent a városi katonai ügyosztálynak az a felhívása, amely kötelezte a helybeli munkaadókat, hogy ellenőrizzék, vajon alkalmazottaik eleget tettek-e katonai kötelezettségüknek.

A felhívás nyomtatékosan hangsúlyozta, hogy

sem közhivatali, sem pedig magánalkalmazásban nem lehetnek olyan alkalmazottak, akiknek katonai irataik nincsenek rendben.

Ugyanakkor közölte a katonai ügyosztály azt is, hogy mindazokat a vállalkozókat, iparosokat és kereskedőket,

akik katonailag nem legitimáltak alkalmazottaikat megtartják szolgálatukban, tiztől huszezer lej pénzbírsággal fogják sújtani.

A felhívás ugylátszik nem járt mindenütt kellő eredménnyel, mert, mint halljuk,

a katonai hatóság most áttette az ügyészségre azoknak a munkaadóknak a névsorát, akik az említett rendelkezésnek nem tettek eleget.

Beszéltünk Széles Gáborral,

a katonai ügyosztály vezetőjével, aki kijelentette munkatársunknak, hogy

körülbelül 35 váradi iparosról és kereskedőről van szó, akiknek ügyében most már a törvényszék fog ítélezni.

Ugy a felhívás, mint a mulasztásban talált munkaadók megbírságolása a fennálló törvényes rendelkezéseken alapul.

* Drágább lesz a posta. Bukaresti tudósítónk táviratozza: Az „Adevărul” értesülése szerint a posta vezérigazgatósága a tarifák általános emelésére készül. Ez az emelés azonban csak 1926-ban fog következni.

* Drágább lesz a posta. Bukaresti tudósítónk táviratozza: hallgatás után a fürdőzők vidám zaja veri fel ismét a kissé megkésve érkezett kárikulai melegben megint megindult az uszodai élet, a fürdőzők és napozók legnagyobb öröme. A nyár, úgy látszik, mégis kiakarja pótolni mulasztásait, s most küldi hozzánk hőhullámain, mikor már az utóbbi hűvös időjárás miatt nem is mertünk rá számítani.

Színház

BÉRLETI FELHÍVÁS!

Mély tisztelettel jelentem Oradea-Mare város nagyrabecsült közönségének, hogy az 1925—26. évi színiidényben 120 előadásra bérletet hirdetek, amely bérlet folyó évi október hó első napjaiban veszi kezdetét. 60 A) és 60 B) bérletes előadás lesz.

Bérleti árak a következők:

Nagy páholy 60 esti előadásra 23.000 lei.

Rendes páholy 60 esti előadásra 17.000 lei.

Zsöllye 60 esti előadásra 4.500 lei.

Körszék 60 esti előadásra 3.500 lei.

Támlásszék 60 esti előadásra 2.300 lei.

A régi bérlok jogait — tekintettel az adott határidő rövidségére — október hó 1-ig hosszabbítja meg a színház.

Bérelni lehet Halmi Lajos titkárnál a színházi irodában a mai naptól kezdve mindennap délelőtt 9—12-ig és délután 4—6-ig.

A bérleti összeg három részletben is fizethető.

Mély tisztelettel:

Gróf László,
A Regina Mária Városi Színház igazgatója.

Premier Ambra kölnivízét használ ma egész Páris.

**Párisi
női divat
ujdonságaim
megtekintése
cellából kérem
szíves
látogatását**

SZILÁGYI

Ferdinand király-ut 3. SZ.

PERZSASZÖNYGEK

részletfizetésre is kaphatók

Sternbergnél Bulev. Regele
Ferdinand (Rákóczi-ut) 14 1803

Sürgősen eladó

egészben vagy felerészben

IPARTELEP

vasutvágány mellett, épületek
azonnal elfoglalhatók, értekezni
tulajdonosnál

Record kalapgyár
Leikovits Hermann

Avram Iancu-utca 14.

Reinhardt Miksa válópöre a pozsonyi törvényszék előtt

„Olyan művész, mint Reinhardt, nem kötelezhető,
hogy egy nővel élje le életét”

Pozsonyból táviratozza tudósítónk: A pozsonyi járásbíróság előtt tegnap kezdődött a világhírű színházi rendezőnek Reinhardt Miksának felesége, született Heims Elza elleni válópereben a tárgyalás. A tárgyalásra a külföldi újságírók egész serege érkezett Pozsonyba, Prágából, Bécsből, Berlinből, Budapestről és nagy számmal vannak képviselve az amerikai lapok is.

A nyilvánosság még nem tudja, hogy miért éppen a pozsonyi járásbíróságot választották a válóper letárgyalására, ez csak majd a tárgyalás folyamán derül ki, most még csak annyit vélnek tudni, hogy Reinhardt Pozsony közelében egy kis faluban született és ezért illetékes a pozsonyi bíróság válópörének eldöntésére. Valamennyi szereplő, aki a tárgyalásra be van idézve, külföldi s most Pozsonyba jöttek, a jobb szállodákat valóságilag megostromolták. Reinhardt a Szófia Hotelben rendelte meg szobáit, felesége, Heims Elza pedig a Carlton-szálloda negyedik emeletén vett ki lakást. Heims Elza egyáltalán nem érintkezik a külvilággal, környezetén kívül senkivel sem akar beszélni. Már tegnap egész sereg külföldi újságíró akarta meginterjúolni, de Heims Elza senkivel sem állt szóba. — Ugyanigy ügyvédei sem nyilatkoztak senkinek.

A tárgyalásra mintegy hatvan tanut jelentettek be, közülök azonban csak tizenkettőt idéztek meg személyes kihallgatásra, a többiek irásbeli megkeresés alapján fogják tartózkodási helyeiken kihallgatni. A tanúk között egész sereg színházi- és filmnagyság van.

Reinhardt válókeresete előadja, hogy feleségét Brahm társulatánál ismerte meg. Rendkívül jó családi életet éltek mindaddig, amíg meg nem ismerkedett Thimig Heléna német színésznővel, akit feleségül akart venni. Reinhardt terve azonban megbukott Heims Elza határozott ellenállásán, aki semmiképpen sem akart válni, annál kevésbé, mert a házasságból két, — most már felnőtt — fiu született. A válókeresettel szemben Heims Elza most már csak azt kéri, hogy Reinhardt valamelyest járuljon hozzá az ő háztartásához. Az a hír, mintha Heims Elza a kereset-hoz egy sereg női fotográfát mellékelne volna, amelyekkel férje hűtlenségét akarja bizonyítani, nem felel meg a valóságnak.

A válóper délután félnégy órakor kezdtek tárgyalni a pozsonyi törvényszéken, Reinhardt ügyvédje azt indítványozta, hogy a nyilvánosságot a tárgyalásokról zárják ki. Reinhardt ügyvédje ezzel szemben arra kérte a bíróságot, hogy a tárgyalást a legteljesebb nyilvánosság előtt tartsa meg, minthogy ügyfelének semmi titkolnivalója nincs. A bíróság vég eredményben Reinhardt ügyvédjének indítványát fogadta el, s a tárgyalótermet kiürítette.

Intézkedés történt az irányban is, hogy a periratok illetéktelen kezekbe ne kerüljenek. Az egyik törvényszéki hivatalnok ellen, aki

amerikai lapokkal az aktákra vonatkozólag részleteket közölt, fegyelmi eljárást indítottak.

A Reinhardt-pör pozsonyi tárgyalására Reinhardt ügyvédje kíséretében jelent meg, míg Reinhardt nem ment el a tárgyalásra.

A zárt tárgyalás elrendelése után dr Porzso, Reinhardt ügyvédje hosszasan vázolta Reinhardt művészi tevékenységét, s hangsúlyozta, hogy

oly férfi, mint Reinhardt nem kötelezhető arra, hogy Reinhardt-néval élje le életét.

Dr Fröschl, Reinhardt második ügyvédje azzal válaszolt, hogy nem tartozik a bíróság elé Reinhardt szerelmi élete.

Reinhardt tartotta meg ezután nagy beszédét, kellő színpadi beállítással. Fölmutatta férje levelét, amelyben Reinhardt már az esküvő előtt örök hűséget fogadott. Fölmutatta Thimig Helén asszony egyik levelét is. Állítólag Thimig Helén Reinhardt legújabb ideálja, s őmiatta indult meg az egész válópör. Helén asszony dektiveket fogadott és azzal bizta meg őket, hogy okvetlenül csipjék rajta Reinhardtét házasságtörésen. Ez természetesen nem sikerült. Az asszony levele Reinhardt-hoz a következő szavakkal végződik: „S akkor azután győzelem, miénk a világ.”

A törvényszék a tárgyalást azután elnapolta, s október hetedikére újabb tárgyalást tűzött ki.

A szerkesztő üzenetei

Haladás. A döntőbíróság elve, amelyet a Népszövetség most akar gyakorlatba átvinni, nem újkeletű. Hosszu volna itt most felsorolni azt a dus irodalmat, amely a kérdés körül kifejlődött és még hosszabb volna a döntőbíróági intézmény genezisést adni. Elég annyi, hogy az 1907 évi hágai nemzetközi konferencia valóban kötelezővé akarta tenni azt, hogy a világ kulturálmái egymás közt felmerülő vitás ügyeiket ne fegyverrel intézzék el, hanem ultima ratio-ként minden állam fölött ottan trónoljon: a döntőbíróság. Hogy ez akkor nem valósult meg és hogy a hágai konferencia eredménytelenül oszlott szét, azt szeretik kizárólag a császári Németország rovására írni. A világháború után, a Népszövetség intézményének megvalósulásával szükség-szerűen lépett előtérbe a nemzetközi döntőbíróság hatáskörének kiterjesztése. (Ugyanis a nemzetközi bíróság szervezete megvolt Hágában, csak nem volt semmiféle hatásköre.) A legutóbbi időben tényleg döntött egy és más apróbb vitás ügyben a hágai döntőbíróság, amelynek elnöke Loudon, Hollandia előkelő, tekintélyes jogtudósa.

Mezőgazda. 1. Az elemi csapás sújtotta gazdák számára — legalább is egyes helyeken — a pénzügyminisztérium már megkezdte a segélyek kiutalását. Erdélyben először a szilágy- és fogarasma-

gyei gazdák kapják a segélyt kölcsön formájában. 2. A nemzetközi mezőgazdasági intézet székhelye: Róma.

Irodalmár. Semmiesetre sem tessék ad acta az ügyet, de felhívásunknak eddig még nem volt fogantatja.

Vidéki. 1. Céget nem ajánlunk. 2. Papini „Krisztus”-át az Athenaeum adta ki és minden könyvkereskedésben kapható. 3. Wells nagy világtörténete az eddigi terv szerint már a jövő hónapban megjelenik.

Polyglott. „Perfekt” beszélni egy nyelvet tulajdonképpen annyit jelent, mint: tökéletesen beszélni. Amde a legtöbb ember, aki azt mondja, hogy perfekt beszéli ezt vagy azt a nyelvet, legtöbbször csak meg tudja értetni magát az illető nyelven — és hol van még ez a tökéletességtől? Ettől függetlenül azonban a perfekt szó használatát lehetőleg kerülni kell, mert a magyar nyelv szellemével nem egyezik.

Újságíró. A most elhunyt A. Florescu egykor varsói követe volt Romániának. Irodalmi téren is működött, két színművét nagy sikerrel játszották a bukaresti színpadokon.

Bibliofil. A Révai Lexikonnak tudomásunk szerint eddig 17 kötetet jelent meg, tehát az utolsó kötet hiányzik és természetesen a pótkötetek.

SPORT

A jövő héten lesz az NSE klubközi tenniszversenye

A váratlanul nyárba kanyarodott időjárás kedvező hatással van a szabadtéri sportra is és különösen a tenissszezők örülnek az alkalomnak, hogy a szokatlan időszakban feleleveníthetik a nemes szenvedélyű sportot.

Az NSE vezetősége ki is használja ezt a nem remélt alkalmat és mint értesülünk, a jövő hét szombat és vasárnapján klubközi versenyt rendez a városligetben lévő pályáján.

A klubközi versenyre a NAC ugyyszólván összes jobb játékosait benevezi. Így biztos indulói a versenyen a legutóbbi nemzetközi versenyen remek formát elévuló Zizovits Lenke, dr Masznyikné Arató Klári a hölgyek közül, míg a férfiakat Máthé Andor, Straub Gyula és a fiatal, de nagyjövőjű Kelwart Bandi fogják képviselni. Az NSE természetesen szintén erősen készül a találkozóra, amely hivatalosan lesz többek között a két klub közötti klasszisdifferenciát is eldönteni.

ZONGORAK részletfizetésre kaphatók „Sternberg”-nél, Bulevardul Regele Ferdinand No. 14. 1803

Szörmeárúk óriási választékban MASITS szücszületében
feltűnő olcsó árban Vlahuța (Sz. János-ú.) 2.

Vita a várad színház egymillió értékű szabadjegyeiről

A színházi bizottság ülése tegnap a késő délutáni órákba nyúlt, és igen heves viták hangzottak el a szabadjegyek körül. Nem azokról a szabadjegyekről volt szó, amelyek egy kevésbé telt ház esetén ad ki a színház igazgatója, hanem az úgynevezett „kötelező” szabadjegyekről. Nem az első eset volt ez, hogy szóba került az ominózus kérdés, s ahogy a múltban, úgy most is csak elvi deklarációk hangzottak el az ügyben.

Gróf László a színház bevételi képességének ismertetésénél azt hangsúlyozta, hogy a szabadjegyeknek — az elmúlt szezon helyszáma szerint — esténként 3700 lej volt az értéke, ami egy esztendő alatt 1 millió 200 ezer lejt tett ki. Kérte a színházi bizottságot, hozzon határozatot, hogy melyek azok a szabadjegyek, amelyeket köteles kiadni, s amelyeket joga van bevonnai.

Dr Popa György elnök kijelentette, hogy ez a kérdés több ízben került már napirendre a bizottság elé, s mindannyiszor megállapítható volt, hogy a bizottságnak e kérdéshez semmi köze, ebben döntenie nem áll módjában.

Katona Béla: A színház igazgatóval kötött tavalyi szerződés pontosan megjelöli a direktornak ez irányú kötelezettségeit. Most az új szerződéskötés küszöbén csökkenteni lehetne a szabadjegyek számát.

Dr Popa György: Nemcsak azért, mert a színházi bizottság tevékenysége ez év végével mindenkorra megszűnik, de mert a színházi bizottság jó példával akar előljárni, ajánlja a bizottság páholyáról való lemondást. A színházi bizottság tagjai ezt egyhangúlag elfogadják.

Popovici Vazul: De mi lesz a többi páholyokkal és a többi szabadjegyekkel.

Catana rendőrprefektus: Most lépett életbe a színházi törvény. Romániában. Ez pontosan körülírja, kiknek köteles a színház igazgatója szabadbejárást biztosítani. Ehhez kell, hogy tartsa magát.

Gróf László: En szivesen tennek eleget a törvény rám nézve előnyös rendelkezéseinek, de félek, hogy ezt csak magam fogom respektálni. Ezért kellene nekem a színházi bizottság védelme.

Dr Popa György: Nem lehet tovább e kérdés felett vitázni, mert ez nem tartozik a színházi bizottság elé. Tessék a törvényhez tartania magát a színház igazgatójának, minden indokolatlan pretenzióval szemben forduljon az igazgató az illetőnek magasabb fórumaihoz.

Popovici Vazul: Ha sem városi tanács, sem a színházi bizottság nem stabilizálja a köteles szabadjegyek számát, akkor a színházi törvényre támaszkodó színház igazgatót — a magasabb fórumok döntéséig — ki védelmezi meg? Ön rendőrprefektus ur hajlandó erre?

Catana rendőrprefektus: Nem tartozik reám!

Popovici: Hát kire tartozik? Ha se a színházi bizottság, se a rendőrség nem megy a színház segítségére, akkor az ő harca nagyon kétes kimenetelű.

Serac Aurél: Hivatkozzon a törvényre és csak annak adjon szabadjegyet, akit a színházi törvény előír. Akkor mindjárt visszavonulnak a szabadjegy-igénylők.

Katona Béla: Mért van a

polgármesternek is, meg a városi tanácsnak is külön páholya?

Dr Fildán Viktor: A színház igazgatója tavaly saját jószántából ajánlotta fel a páholyt a városi tanács tagjainak?

Katona: Ismerjük az ilyen önként való felajánlást.

Végül is Popa elnök a vitát azal zárja le, hogy a kérdés nem tartozik a bizottság elé; amennyi oda tartozott — a bizottság saját páholyát illetően — már határozta.

Az elnök javaslatára a színházi bizottság kimondta azt is, hogy

A régi Várad romantikus esztendei EMBEREK ÉS TORTÉNETEK

Írta: MARTON MANÓ

(38)

Bohémország urai és jobbágjai

... Minden emlék. Egy elenyészett hangra neszelünk, megfagyott mozdulatok víziója nyugtalanít, valahonnan egy nevetés foszlánya lebben vissza... Emlék. Mint a combarellési barlangban a pleistocén ősember nyoma, apró jelekből süt ránk Várad legendás korának karaktere. Egy vidám epizód, intim anekdota évekről és emberekről beszél, kis történetek, éneklő színes virágok, melyeknek édes parfümjét ma is érezzük.

A redakciókban itt-ott egy nyöszörgő, vén asztal: Ady Endre könyökölt rajt nyugós éjszakákon, ha késett a pesti telefon, vagy nem érkezett egy drága rim. Amott a fogason fityegett Biró Lajos zöld munkazubbonya, ezt a bolond karikatúrát még Emőd Tamás rajzolta s azon a széken rázogatta unalmas inspekción a térdeit Dutka Ákos. Amerre járunk, utcán, káféban, kiskocsmában, még a hőskor emlékei villóznak.

Elmondjuk a drága-drága, féltőn őrzött történeteket. — Messze ködön átnevető sugarak, idők távolán csorduló édes tavaszi üzenetek, amikben a fiatalságunk bűn nélkül való jókedve susorog.

Bohém. Azt mondom bohém. Jaj nem szeretem ezt a szót, megfakult, értelmét veszítette, a földrengés zavarában értéke átcserelődött, színe is más lett, Rodolphetól a nouveau riche zsebérejtő ronda kis bohémjéig ó milyen út. De bárhol legyen, nem keresek új szavakat és új fogalmakat, Bohémország aranyos embereiről mesélek. Urakról, urfiakról, változtatott cigánygyerekekről. — Egyik cigánygyereket az Olimpus istenei közé szárnya, a másik cigánygyerek európai és amerikai színpadok költője, a harmadik... a negyedik... Micsoda rajt eresztett ez a sátorlaja!...

csak vasárnap, szombaton és ünnepeken tarthat két előadást a színház. Hármát soha, hétköznapokon pedig csak egyet. Arra a megjegyzésre, hogy az esetleg napokon át tartó román előadásokért valamiképp rekompenzációt kell keresnie a direktornak, a vélemény az volt, hogy ez a színházgazdát üzleti ügye, itt pedig kulturális kérdésről van szó. Döntöttek a ruhátár és büfé bérlete ügyében is, s meghagyták azt a színházgazdát kezelésében. És végül határoztak arról is, hogy a közönséggel érintkező adminisztratív személyzetet, jegyszedőket, páholynyitogatókat, ki kell cserélni, ha nem tudnak románul. Deutsch néni és a társai most a színházzal együtt jubilálnak. Szegények aligha számítottak a negyedszázados évforduló ilyen busz meglepetésére.

egy-két barátjáról, akit nagyon szeretett. Ezek közé tartozott Sipo Béla, szegény. Pompás, jól készült újságíró. Debrecenből Ady Endre hívására jött a Szabadsághoz. Csodálatos forrószívű cimbor, gályarab ivadék. Szerkesztőségi munka után az első esztendőben el se lehetett Adyt a pajtása nélkül képzelni. Apró külteki kocsmákat bujtak s a zongorahangoló Brunner, akit egy arisztofaneszi jelzővel klavirmaszernek neveztek, volt a diplomatájuk, aki kiszimatolta, hol van a legjobb sziller, mert azt szerették. Sipo Béla azonban a Zöldfa Orfeumban élt igazán. A legvidámabb huncfutásokat eszelte ki és nem az volt a fő attrakció, hogy szünet közben egyszerűen fellépett a brettli-re. Fellépett s commedia dell'arte-i alapon vendégszerepelt. Olyképpen, hogy sötéten maga elé nézett és zordul felkiáltott:

— Hah! Pezsgőt látok ott! Gyűlöletes nedv, kalózkodó könynye, menj, menj, nem iszlak! Soha!

Erre következett a felelet. A nézőtérrel persze Halász Lajos felelt:

(Folytatom.)

A Népszövetség új palotát fog kapni

— Az Esti Lap eredeti távirata —

Genéből jelentik: A Népszövetség új palotát fog kapni, hogy közgyűléseit, valamint a Népszövetségi Tanács üléseit és az egyes konferenciákat megfelelő helyiségekben tarthassák. A népszövetségi titkárság épületét, amelyet 1920-ban ötmillió svájci frankért vásá-

roltak, el fogják adni s a népszövetségi titkárság is új épületet kap. A Népszövetség negyedik bizottsága ma délutáni ülésén foglalkozott ezzel a kérdéssel s az új palotát fölépítésére, valamint telekvásárlásokra 11.7 millió svájci frankot szavazott meg.

Leirer Amália meggyilkolása ügyében új fordulatot vett a vizsgálata Kihallgatták a szegedi csillagbörtön négy rabját

Budapesti táviratunk jelenti: A Leirer Amália meggyilkolásával vádolt Okolicsányi Lászlónak és társainak ügyében néhány hónappal ezelőtt megindult erőlyes vizsgálat a vizsgálóbíró nyári szabadsága miatt szünetelt. A vizsgálóbíró azóta újból hozzálátott a tanúkihallgatások folytatásához. Hulka Ödön nyugalmazott kultuszminiszteri tisztviselő vallomása alapján a Markó-utcai ügyészszéki fogház több foglyát hallgatta ki arravonatkozólag, hogy Helik és Bolla

valóban mondták-e a fogházban a cellatársaiknak, hogy Okolicsányi gyilkolta meg Pödörrel együtt Leirer Amáliát?

A foglyok annakidején tényleg alátámasztották Hulka vallomását. A nagyarányú vizsgálat során a vizsgálóbíró mindenkit kihallgat, aki Okolicsányiakkal együtt volt fogházban. Így tegnap reggel kilenc órára a szegedi Csillagbörtön négy foglyát, Gulyás Józsefet és három társát vezettette maga elé, kik néhány hónappal ezelőtt, mint vizsgálati foglyok, Helikkel és Bollával egy cellában voltak. A négy fogoly elmondotta, hogy

Helik állandóan arról beszélt,

hogy Okolicsányi volt az egyik gyilkos.

Részletesen mondtatta el a gyilkosság körülményeit. Biztos tudomását azzal magyarázta meg, hogy Okolicsányi a gyilkosság után mindent elmondott. Bőbeszédűen mondtatta el azt a jelenetet, mikor Okolicsányi László és Leirer Amália az uriszoba kisasztalánál ültek, liköröztek, majd jeladás után

Pödör berontott a szobába, társával együtt a hálószobába tuszkolta a szerencsétlen lányt és ott ketten együtt végeztek vele.

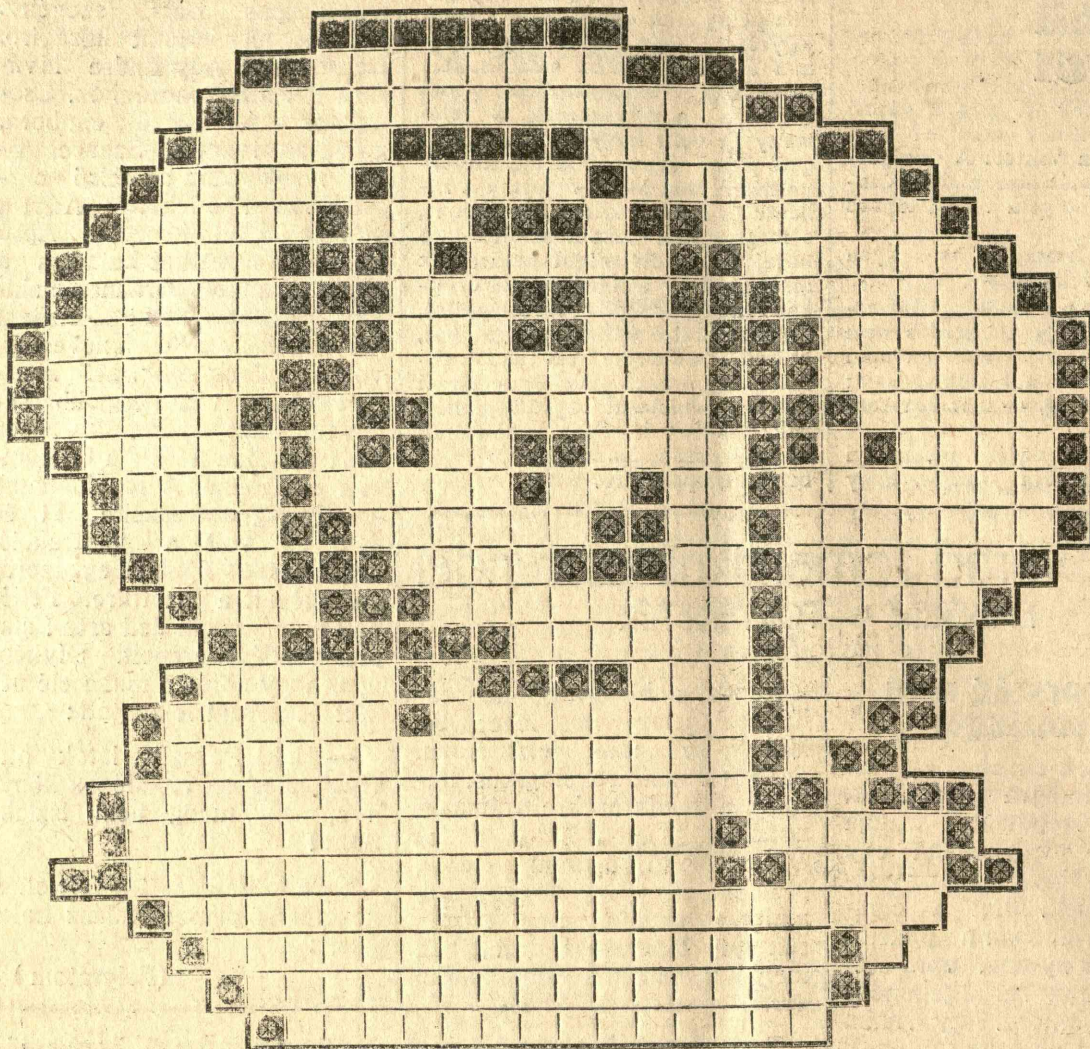
A foglyok megjegyezték azt is, hogy Okolicsányi letartóztatása idejében állandóan a Leirer-ügyről tanácskoztak a cellákban és az volt a szórakozásuk, hogy Okolicsányi társai elmondották a gyilkosság részleteit.

A vizsgálóbíró ezután a foglyokat szembesítette Helik Józseffel, Helik azonban, mint az előző esetekben is,

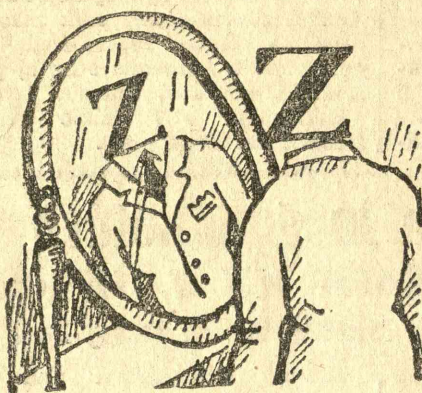
tagadta, hogy a neki tulajdonított kijelentéseket megtette volna.

A szembesítés eredménytelensége után Heliket visszakísérték a fogházba, a négy foglyot pedig a szegedi Csillagbörtönbe.

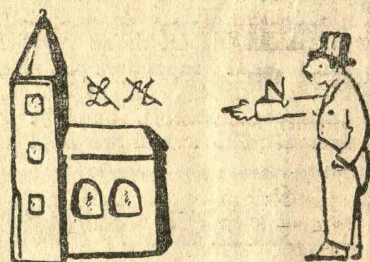
A Nagyvárad Estilap ezer lejes keresztrejtvény pályázata

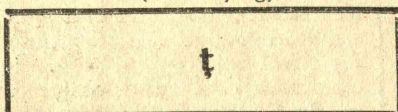
Kép- és szórejtvények

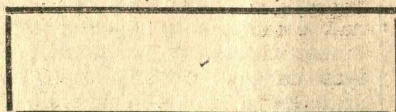
3 (Verő György)

4 (Klein Miklós)

5

6

Főselendő

Megjejtések.

A szeptember 19-iki számunkban közölt keresztzójéjtvény megjejtése:

Vízszintes sorok: 1. Hinta. 5. Salom. 9. Kamcsatka. 11. Rp. 13. Rt. 14. Oa. 15. In. 16. Kos. 18. Ellép. 21. Odu. 22. Arad. 24. Tol. 25. Tres. 26. Im. 28. Le. 29. Odvas. 30. Lohol. 31. Ara. 33. ME. 34. Arat. 36. Olt. 38. Rézi. 41. Máz. 42. Bélel. 44. Pál. 45. BF. 46. Ma. 47. Ab. 49. Lo. 50. Posthumus. 52. Akiba. 53. Arena.

Függőleges sorok: 1. Hurka. 2. NK. 3. Tar. 4. AMTE. 5. Stop. 6. Aka. 7. La. 8. Ninus. 10. Solon. 12. Pornográf. 15. Idealizál. 17. SA. 19. Lt. 20. Él. 21. Or. 23. Divat. 25. Teher. 27. Mar. 28. Lon. 32. Allah. 34. Ambra. 35. Az. 36.

Kép- és szórejtvények.

1. Közvélemény. 2. Rakéta. 3. Pincér. 4. Ahány ház annyi szokás. 5. Burgund. 6. Jelentős.

Helyes megjejtéseket küldtek be: Löwy László, László István, Belányi Imre, Japport Manyi, Tatár József, Eugen A. Sirca, Radó Zsuzska, Juliu Marusca, Horváth Bözsi, Poldesz János, Radó László, Szentesy János, Balla Anus, Kovács Dezső. Tökés Lily. Veress Endre, Balla Lily, Weisz Anna, Rosenzweig László, Schreier Ella, Elovics Malvin, Krausz Netty, Rippner György

Ehrlich Illi, Spierer Jenő, Erdős Agnes, Braun Margit, Dián László, Janovits Béla, Kaufmann Zoltán, Schwartz Félix, Vadász Pál, Kornweisz Gusztáv, Lajos Sándor, Románszky Albert, Pásztor Miklós, Izsák Gyula, Tóbes László, Weisz Olga, Verő György, Spreng László, Grohs Károly és Hermin, Grünberger József, Potorán Viktoria, Tompa Sándor, Fekete Imre, Székely Emma, Rosinger Béla, Kepes Béla, Moskovits Imre.

A kitűzött jutalmat (Petőfi összes költeményei diszkotésben) sorshuzás útján Radó László (Str. Ep. Ciorogariu 15) nyerte. A nyermény átvehető a kiadó-lunkban (Hegedüs Hirlapiroda).

Tudnivalók. A fentebb közölt új rejtvények megjejtései szeptember 30-ig — szerdáig — beküldendők. A helybeliek személyesen is behozhatják szerkesztőségünkbe vagy kiadóhivatalunkba (Hegedüs Hirlapiroda) a megjejtést tartalmazó levelet, de mindenkor mellékelve lapunknak a rejtvényeket tartalmazó részét, A megjejtő a lakcímét is jelezze. A borítékra ráírandó a „Rejtvényrovat” jelzés.

A megjejtők között egy diszes új divatlapot sorsolunk ki.

A rovatvezető üzenetei:

A. K. Termékenysége egyenesen imponáló. Köszönöm buzgalmát. Jönni fognak.

O. H. Igazán kár a mintaszerű szabotossággal kiállított újabb munkáért, amelyet tulnyomóan idegen szavakkal telített volta miatt nem használhatok. Lehet egy keresztzójéjtvényben itt-ott néhány idegen szót is alkalmazni, de az Ön rejtvénye ezuttal az idegen szavaknak valóságos nemzetközi kongresszusa.

T. L. P. M. R. L. K. I. W. A. R. A. V. G. K. B. D. L. által beküldött rejtvényekből válogatni fogok. Sok közöttük a selejtes.

A nagy keresztrejtvénylázhoz ime új szintet próbálunk adni. Tesszük ezt annál is inkább, mert keresztrejtvények az utóbbi időben teljesen elfajultak, nem keresztrejtvények többé, hanem rejtvények fekete kockákkal, e gyűjtőnév alatt. Igaz viszont, hogy az ideális keresztrejtvény, az olyan amilyenek kitaláltak, igen nehéz. Nehéz megsejtetni és nehéz megjejtetni. Talán éppen ez az oka, hogy a tökéletes keresztrejtvény ma már ritkább mint a fehér holló.

Mi tehát ezennel pályázatot hirdetünk egy fogástalan keresztrejtvényre, melynek rajzát itt adjuk. Ehhez a rajzhoz kell a keresztrejtvényt megsejtetni. A kétségtelenül nehéz feladat megoldására öt heti időt szabunk s aki október 30-ig alábbi feltételeink szerint a leghelresebb munkát küldi be, azt a

Nagyvárad Estilap szerkesztősége ezer lejes honorárium

Csak előfizetők vagy lapunk rendes vevői pályázhatnak, a pályázathoz tehát 25 drb Nagyvárad Estilap fejcím szalag csatolandó. Ugyanazzal a módossal csak egy pályázó pályázhat. Helyi vonatkozású rejtvények előnyben részesülnek. Idegen nyelvű szavak (tulajdonnevek kivételével) lehetővé kerülendők. A pályamunkák szabotosságra, kiállítására is gond fordítandó.

A pályamunkák 1925. október 30-ig lapunk kiadóhivatalába (Hegedüs Hirlapiroda) nyújtandók be. A zárt borítékra ráírandó: **Ezer lejes keresztrejtvény.**

T. L. P. M. B. E. és M. G.

N. A. által beküldött keresztzójéjtvényeket vizsgálat alá vettem. A jövőre fogom használni.

F. C. Geometriai feladatokat nem küldünk. Pedig az Ön által beküldött igazán szellemesek és tanulságosak.

A Dreher-Haggenmacher Nagyvárad Sörgyár Rt. legújabb világos sör specialitása

ŐSZI SÖR
mindenütt kapható már.

Tabéry: Szarvasbika Ára 160

Betegeknek és üdülőknek

őszi utószezonra legjobban ajánlható az

ELENA PENSIO ABBAZIABAN

Lakás, bőséges étkezés napi 25 lira

Felvilágosítást utazásra, vizumok vonatkozólag ad a Hegedüs Hirlapiroda, Oradea-Mare

Ót hónapra ítélték a grancsár támadóját

Gergely Ferenc 21 éves agyonszalontai földművest az év elején besorozták katonának. Ő azonban nem akart szolgálni és elhatározta, hogy átszökik a határon — Magyarországra. Barátja Imre nevű barátjával megbeszélte a dolgot s ez év július 24-én idején nekiindultak a szalonkai határnak. Egy grancsár azonban utjukat állta és igazolásról szólította fel őket. Gergely, aki egy kicsit a szesz is dolgozott, átvette magát a grancsárra és egybe-főbe verte. A határőr: név szerint Linice Constantint szerint arra is biztatta a társát, (aki közben nem avatkozott be a dologba) hogy ölje meg. A verekezés után Gergely megszökött, később azonban elfogták és letartóztatták.

A nagyváradai törvényszék Szölösi-Mitescu tanácsa előtt Gergely azzal védekezett, hogy — részeg volt és nem tudott magáról. A bíróság azonban ezt a kifogást nem látta beigazoltnak és elítélte Gergelyt 5 havi fogságra, amelyből 1 és fél hónapot kitöltöttek. Az ítélet ellen úgy a vádlott, mint Magrini ügyész felebbezett.

Az Ur adta — az Ur vette el...

Léderer Gusztáv prédikációja öccséhez a katonai fogházban

Budapestről jelentik: Léderer Gusztáv pénteken jelentkezett a margitkörti fogház parancsnokánál, akit arra kért, engedje meg neki, hogy öccse, Léderer Sándor meglátogassa.

— Okvetlenül beszélnem kell vele, — mondotta — nagyon fontos mondanivalóm vannak számára.

Apáthy Jenő ezredes-nadbiro, Léderer ügyének referens-bírája, megengedte, hogy Léderer meglátogassa öccsét. Szombaton történt a drámai találkozás. Léderer Sándor és bátyja, Léderer Gusztáv, Apáthy ezredes szobájában találkoztak egymással. Az első testvéri csók után, Léderer Gusztáv elkomolyodott, leült egy székre, maga elé ültette öccsét és a legkomolyabb hangon kezdett hozzá beszédéhez:

— Sándor, tegyünk felre minden komolytalanságot, én nagyon komoly dolgokra akarok téged figyelmeztetni. Nem tudom látjuk-e egymást még egyszer az életben, lehet, hogy mire legközelebb találkozhatnánk, én már nem leszek az élők sorában. Lehet, hogy az Ur elveszi az életemet, mint ahogy az Ur adta.

És itt elfogódott hangon kezdte elmondni a bibliát:

— Az Ur adta, az Ur vette el, áldott legyen az Urnak neve.

És hozzátette:

— Meztelenül jöttem én az én Uram méhéből és meztelenül térek oda vissza.

Azután így folytatta:

— Ne felejtse el ezt, Sándor és ne felejtse el, hogy az Isten teremtetette az embert és senkinek az életét nem szabad elvenni, ember emberiségének nem szabad az életét elvenni, csak az Istennek van ahhoz joga. Vigyázz, hogy becsületes légy és becsüld meg magadat és azokat, akik téged szeretnek és melletted járnak. És jegyezd meg magadnak Sándor, hogy én nem veszem ezt a fogházat fogháznak, a fogház részemre kástrom. Úgy érzem magamat,

mint aki teljesen megtértem az Urhoz. Én megtértem mindenben, én látom embertársaimat, magam előtt látom testvéreimet. Én mindenkinek megbocsájtok és mindenkinek meg fog nekem bocsájtani oda, ahonnan származtál.

Léderer Sándor hiába próbált bátyjával világi dolgokról beszélni.

— Gusztá, — mondotta neki — hát beszéljünk valamiről, hiszen olyan ritkán látjuk egymást és tényleg megtörténhetik, hogy többé nem találkozunk.

— Megmondtam már mindent

Repülőjártat Moszkván át Berlin és Tokió között

— Az Estilap eredeti távirata —

Berlinből jelentik: A német Aero Lloyd nagyarányu tervvel lépett a nyilvánosság elé. Berlin, Moszkva, Peking és Tokió között repülőjártatot óhajtat létesíteni. Az orosz szovjetkormány a legmesszebbmenően támogatja a tervet és a

neked Sándor, — felelte rezignált hangon Léderer Gusztáv. — Anynyit mondhatok még neked, küldjél be hátralévő napjaimra egy pár könyvet. Nem kell regény, nem kell szépirodalom, olyat küldjél, amiben szép imádságok vannak.

Léderer Sándor elfogódott bátyja szavaira. Közben letelt a látogatási idő. Léderer Gusztáv nem akarta elengedni öccsét, anélkül, hogy meg ne ígérje neki, hogy szigorúan meg fogja tartani azokat az erkölcsi tanácsokat, amelyekről a találkozás alatt szó volt.

Ma kezdődnek a váradi érettségi pótvizsgák

Ma délelőtt megalakult Nagyváradon az érettségi pótvizsgák kerületi bizottsága, Dió György tanár elnöklésével. A bizottság elsősorban megbeszélte az érettségien követendő

irányelveket, aztán mentesített számos arra érdemes diákot a pót-érettségi illetékei alól.

Az írásbeli pótvizsgák ma délelőtt kezdődnek.

Inspektor érkezett a lakásrekvirálások felülvizsgálására

Tíz nap alatt lakást kell szerezni Ghisoiu felügyelőnek

Ismeretese az a bonyodalom, amelyek Ghisoiu rendőrszolgálatának és dr. Dénes Sándor Ferdinánd király (Rákóczi) uti lakása körül támadtak. A rekviráló bizottság legutóbb megtartott ülésén mentesítette a lakást a rekquirálás alól és kimondta, hogy a rendőrszolgálat részére más megfelelő lakást fog kiutalni.

Mára aztán váratlan fordulat történt az érdekes lakásügyben.

Reggel 9 órakor megjelent a város házában N. Stefanescu belügyminiszteri vezérfelügyelő és miután a polgármestert nem találta hivatalában, bevonult a polgármester hivatali szobájába, ahol hosszabb tanácskozást folytatott Fildán József és Soós István aljegyzőkkel. A vezérfelügyelő telefonon értesítette dr. Dénes Sándort is, aki megjelent a város házában és felórán keresztül tartózkodott a vezérinspektornál.

A tanácskozások befejezése után Stefanescu vezérfelügyelő fogadta az Estilap tudósítóját, akinek idejövetele céljáról a következőket mondotta:

— A belügyminiszter irtól kapam megbízást, hogy a rekquirálások felülvizsgáljam. Mindenekelőtt azt a sajnálatos, de nem szokatlan tény állapítottam meg, hogy sokkal több a lakásigénylő, mint a mennyi lakás áll rendelkezésre. Hazaérkezésem után erről kimerítő jelentést teszek a belügyminiszter urnak.

— A Ghisoiu rendőrszolgálat ur lakásügyében — miután a belügyminiszterium már korábban mentesítette a lakást a rekquirálás alól — akként döntöttem, hogy utasítást adtam a rekquiráló bizott-

ságnak, hogy Ghisoiu inspektor részére 10 napon belül szerezzen más lakást.

— Nagyváradról Aradra utazom — fejezte be nyilatkozatát a belügyi vezérfelügyelő, ahol szintén a rekquirálásokat fogom ellenőrizni.

Nagyváradai árfolyamok

Magyar-korona	335—	áru	340 pénz
Osztrák shilling	2890	"	2880 "
Francia frank	990	"	985 "
Angol font	1000	"	998 "
Svájci frank	4075	"	4065 "
Lira	845	"	835 "
Dollár	20475	"	204— "
Cseh korona	608	"	606 "

A mai zürichi nyitás

BUKAREST	25125
BERLIN	12335
NEW-YORK	51812
LONDON	251050
BECS	7295—
PARIS	245050
PRAGA	1535—
B.PEST	7260

A külföldi vasúti jegyeket mindenkinél szigorúan a napi kurzuson árusítja a Nemzetközi Hálókocsítársaság nagyváradai fiókja (Hegedüs Hirlapiroda.)

Csehország döntőbírósaági szerződést köt Németországgal

— Az Estilap eredeti távirata —

Varsóból jelenti a Lengyel Távirati Iroda: Csehország Berlinben lépéseket tett abban az irányban, hogy Németországgal döntőbírósaági szerződésre lépjen Varsóban

A fogyvásárhelyi gyilkosság ügye a törvényszék előtt

Ez év április 15-én történt, — mint az Estilap akkor megírta — hogy Farkas Antal fogyvásárhelyi földműves agyonszalontai barátját: Criste Gábort. Az eset úgy történt, hogy a két jóbarát együtt ment haza Váradról s Fogyvásárhelyre érve betévedt Weisz Lipótné korcsmájába. Ott időgálni kezdtek s a pálinka hevében özszeszólalkoztak.

— Te bolsevik! — mondta Criste Farkasnak.

— Mit? Engem mersz te bolseviknek nevezni? — kiáltotta az és előkapta a bicikliját. A két részeg ember egymásnak rontott és Farkas leszarta Cristet. A vérengző embert letartóztatták, míg súlyosan sérült társát a váradai zsidókórházba szállították, ahol néhány órai szenvedés után meghalt. Farkas Antal ellen ezután erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés miatt megindult az eljárás.

A törvényszék büntető tanácsa ma tárgyalta az ügyet. Lapzártakor a kihallgatások folynak.

* A Frankfurter vásár kedvezményes utazási ideje szeptember 28.-tól október 12-ig. Jegyek, igazolványok a napi kurzuson a Hegedüs Hirlapirodában. Telefon 4—58.

* Az idegrendszer betegségei. Az érzéki és lelki élet beteges állapotai, írta: August Forel. Ára 110 lei. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

x Női szabók figyelmébe. Gyönyörű angol lapok érkeztek a Hegedüs Hirlapirodába.

A közönség kényelmére

Autojárat van Nagyvárad-Nagybáród között. Megáll Telegden és Eleden

Indulás Velencei sorompótól délután 4 órakor, Báródra érkezik 6 órakor. Indul Báródról reggel 6 órakor, 8 órakor Váradon van. Előjegyzéseket elfogad a Hegedüs Hirlapiroda. Telefon 458.

x MIELŐTT külföldre utazik, érdeklődjék vasúti jegyek és hálókocsik után a Hegedüs Hirlapirodában. (Nemzetközi Hálókocsítársaság fiókja.)

* Olcsó utazás Palesztinába. A Wagons-Lits társulat nagyvárad fiókja (a Hegedüs Hirlapirodában) közli, hogy mindazoknak, akik a palesztinai szent helyek látogatására utaznak, a közlekedésügyi miniszter a szeptember 18-október 13. közti időszakban az ország bármely állomása és Konstancia között a gyors- és személyvonatok I. II. és III. osztályán való utazásra (oda és vissza) 75 százalékos menetdíj-kedvezményt adott. — Ilyen kedvezményt azonban csak azok vehetnek igénybe, akiknek a nagyszabeni gör. kel. metropolitától, illetve a gyulafehérvári gör. kel. püspökségtől, személyére szóló utazási igazolványuk van. — Részletes felvilágosítással a Hegedüs Hirlapiroda szolgál.

Selyemernyőket

és batikolásokat izléses kivitelben Budapestről érkezett munkaerővel garancia mellett vállal

Hagyományos

villanszerelő Reg. Maria(Bémer)-tér

Olvassa el a következő jó könyveket a Hegedüs Hirlapiroda kölcsönkönyvtárából:

Meyrink: A Walpurgis-éj. A Gólem toldaléka ez a frapársul elgondolt és bravuros művészettel irt regény. A kőöncödők és proletárok között uralkodó ellentétek felidézésével valóban a mai ember olvasmánya. 2105

Moinár Ferenc: Andor. Egy tipikus pesti fiatalember lélek és jellemrajza, viharos és tragikus szerelmi történet keretében. 118

Aage Madelung: Megbélyegzettek. Ez a világhírű regény a háboru előtti Oroszországban élő zsidók sanyaru helyzetét izgalmas regény keretében mutatja be. 905

Gáspárné Dávid Margit: Liseslotte. Bájos, romantikus regény a régi Pest-Budáról. 2607

Méray-Horváth Károly: Új világ felé. A szerző bátran nevezhetné könyvét Európa regényének, mert jövődobeli alakulásának és fejlődésének képét tárja elénk. És a nagy regény izgalmas fordulatait véges-végig egy megkapó szerelemnek a története szövi át. 1850 A-B.

Karinthy: Copillaria. A szerelem és szexualitás ősi problémájának költői megjelenítése. 1210

Wilde két új darabja. Ladi Windermere legyezője és Bunbury. 2363

Munkanélküli

ingyen hirdet a „Nagyvárad Estilap”

APRÓ HIRDETÉSEK

LEVELEZÉS

H. Egy levelező lapot kaptam mindössze, pedig én sok mindent vártam! Irjál, nagyon sokszor gondolok rád! 472

HOSSZU leveled az Eszterével 9 napig jött, sok minden elvesztette azóta az aktualitását. Pénz sürgönyileg elment. Ilonát minden nap várjuk. Bécsi expresszt megkaptad? Várjuk további értesítéseteket sok, sok csók. Innen. Oda. 473

Gyermekkoszik Székénél, Pista Unrú 16.

LAKÁS

BUTOROZOTT szoba fiatal ember részére koszttal vagy anélkül kiadó. A. D. Xenopol (Lakatos) utca 17. 426

ALKALMAZÁS

CEMENT munkálatokra önálló munkást keresek. Vulcan Josif (Nagy Sándor) utca 17. Gépjavitó. 446

VARRÓNÓ, angol-francia munkás, jobb házakhoz ajánlkozik. — Címe: Gyulai Annuska, Huszár-utca 19. 443

BOLTISZOLGAT és munkáslányokat felvesz Komlós Testvérek üvegkereskedés, Jorga Miklós (Zöldfa) utca 13. 466

GYAKORLATTAL bíró komoly leány megfelelő irodai alkalmazást keres. Cimet a Hegedüs Hirlapirodába kér. 465

házezető, koosis, szakácsné, urasági lnas, szobaleány, tanuló, kiszolgálónó stb. stb.-nek, szóval alkalmazást keresőknek

KISZOLGALÓNÖNEK üzletbe ajánlkozom. Cimet Hegedüs Hirlapirodába kérek. 449

ÖNALLÓ német-magyar levelező, lehetőleg félnapos állást keres. Érdeklődés telefonon 208. szám alatt. 451

MUNKASLANYOK állandó alkalmazásra felvételnek a Falk kefégyárban, Pasteur (Kórház) utca. 458

ZONGORA órákat adok kezdőknek. Ugyanott gyakorolni is lehet. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 38

JÖVŐ hónap 10—15-ére keresek főzni tudó mindenest jó biznyitványt. Jelenkezni délután 5-ig. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 468

ELSŐRANGU férfi munkást keresek. Auspitz, Alexandru (Teleki) utca 40. 569

EGY tisztességes főzőnő, megbízható ajánlkozik uri házhoz. Cím Ferdinánd király (Rákóczi) ut 15. szám. 470

MINDENES ajánlkozik zsidó házhoz. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 471

NEMZETKÖZI szállítási vállalat lehetőleg németül tudó gyakornokot keres. Cím a kiadóban. 574

FŐZNI tudó minden felvételik azonnal vagy elsején. Jelenkezni dr Costánál Ciorogariu püspök (Uri) utca 11. 475

DEUTSCHES Fräulein als Gesellschaftlerin gesucht. Anmeldung Sonntag Nachmittag. Adresse in Hegedüs Hirlapiroda. 476

FIATAL cipőkereskedő segédet felvesz a Derby cipőgyár r. t. Jelenkezés a központi irodában. 477

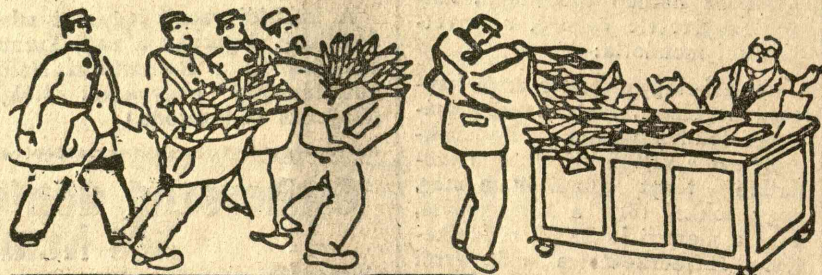
Registru Special Registru Personal

Lista de vänzare

hitelesítve 15 Lei füzetenként

Kaphatók a SONNENFELD papíráruházban

Ez az eredmény, ha az Estilapban hirdet

ADÁS-VÉTEL

SZÖRME újdonságok Leichner, Ciorogariu püspök (Uri) utca 4. szám.

GYÖNYÖRŰ mintájú gobelin csón eladó. Cím Hegedüs Hirlapirodában.

FRANCIA szépirodalmi könyveket megvételre keresek. Cím Hegedüs Hirlapirodában.

METEOR kályha kisebb üzlet alkalmas, eladó. Akadémia-utca ajtó 2.

FÉRFI télikabát (középtérme alakra) plüss béléssel igen olcsón eladó. Gerhard és Fian

EGY jókarban levő komplet ház szobát keresek megvételre. Cím a kiadóban.

HASZNALT könyvek I. zsidó liceumból és III. állami polgári iskolából eladók. Stern Sándor, Dimitrie Cantemir (Beöthy Ödön) utca 48.

25 méteres kukorica göré eladó. Sonnenfeld dobozgyár, Béke-utca 7. szám.

SÜRGŐS elutazás végett eladó stráf kocsi eladó. Scurta (Rov) utca 6. sz.

ELADÓ, kiadó, cserelakás butorozott szobáját 24 óra alatt elintézem. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda) utca 4.

ELADÓ 259 beköltöztető ház kedvező fizetéssel szőlők, földmalmok, üzletek, lakások. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda) utca 4.

ZSIDÓ lyceumi tankönyvek eladók, főleg VIII. osztályosok. Manastiri (Zárda-utca) 1. emelet.

GEPAJOUROZAST szép kivitelben és olcsón készít Erbstein Cuza Voda (Szacsavay) utca 28.

Mindazoknak

akik orvosi rendelésre kávét nem isznak és akik kávét lenlegi magas ára miatt vásárolni nem akarnak, vagy nem tudnak, helyes kivezető utat látnak, ha a régóta bevált Franck-féle ENRILO-t használják, mely minden egyéb pótlék hozzáadása nélkül a babakávé ízét legjobban közelíti meg, kellően erős, valamint összetétele miatt nagyon tápláló, kiadósága pedig az állandó fogyasztásra rendkívül olcsóvá teszi.

ENRILO.

1546-20

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.

VIZUM

utazási felvilágosítás és a HEGEDÜS HIRLAPIRODÁBAN MENETJEGYEL